

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trlistopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Nemci in jugoslovanska nevarnost.

Nemci so imeli v nedeljo v Celovcu svoj dan. Mimo tega dneva ne moremo kar tako preiti, kajti govori nemških voditeljev nam odkrivajo marsikatero stvar, ki jo je treba uvaževati.

Da so bile posledice balkanske vojne tudi za nas, Slovence in sploh avstrijske Jugoslovane dobre, tega ne tajimo mi, in tega se tudi Nemci prav dobro zavedajo. Če drugega ne, se je zavest, da smo avstrijski Jugoslovani postali važen činitelj v državi in da mora vsakokratna vlada računati z nami ter tudi upoštevati naše želje, je že to nekaj, kar Nemce strašno ježi in tudi skrbi.

S severnimi avstrijskimi Slovani, to je s Čehi in Poljaki, bi se že dalo izhajati. Da bi sploh mogli Poljake Nemci obvladati, to upanje so že davno opustili. Zato pa imajo Poljaki prav vse iste pravice, kakor Nemci sami. Poljakom se ne godi niti najmanjša krivica, niti v narodnem, niti v gospodarskem oziru. Imajo vse, kar si le želijo. Tudi s Čehi se bo prej ali slej dosegel sporazum na ta način, da bodo strogo ločili češko in nemško posestno stanje. — Nemci so uvideli, da se žilavih Čehov ne da podjarmiti.

Z nami, Jugoslovani, zlasti s Slovenci, ki tvorimo med Nemci in Italijani zagozdo, so pa mislili Nemci čisto navadno pomesti. Z nami sploh niso računali v svojih velikih idejah, da mora Nemštvo tvoriti nepretrgano verigo od Severnega do Jadranskega morja. Mislili so nas pohrustati kakor svežo žemljo.

Zdaj so pa začeli počasi uvidevati, da to ne pojde tako lahko, da bi lahko še veliko Save in Drave poteklo v Črno morje, predno bi Slovenci izginili s površja, oziroma strah pred jugoslovanskim vprašanjem jih je tako prevzel, da so sklicali vse-nemški dan v Celovec in tukaj kričali v svet stvari, ki niso dostojne naroda, ki se sam zove plemenitega.

Imenovali so nas veleizdajnike, rovarje proti državi, ki mora proti nam porabiti vsa sredstva nasilnosti in krivičnosti. Odlok ljubljanske policije glede prepovedi vsesokolskega zleta nam že dokazuje, da je taka nedolžna telovadna prireditve, na katero bi prišli tudi izvenavstrijski Jugoslovani, obstoju države nevarna. Vsi naši klici po enakopravnosti, vse naše pritožbe zoper krivice, ki se nam delajo v narodnem oziru, je v očeh Nemcev državi nevarno gibanje, ki kaže veleizdajniške težnje. Zato so na tem zborovanju nabrusili jezike, toda nabrusili bodo tudi meče, da nam s pomočjo vlade v bodoče prizadenejo še večje nasilnosti, in če mogoče, da nam zapro popolnoma pota, po katerih hočemo doseči enakopravnost.

Na jugu so se Nemci zvezali z Italijani in pri vsaki priliki hodijo z njimi roko v roki, kjerkoli se nastopa proti Slovencem. Ker vidijo, da je jugoslovanska moč tako narasla, da se je v celoti ne da več zatrei, se Nemci že ogrevajo za trializem, to je, da bi avstrijske jugoslovanske dežele: Bosna, Hercegovina, Hrvatska in Dalmacija tvorile posebno upravno celoto v državi. Toda Slovencev ne bi na noben način prepustili v to celoto, kajti potem bi bilo konec vsenemški težnji po zgradbi mostu do Adrije.

Zdaj vidimo, kolika nevarnost nam Slovencem preti, ako so se Nemci že sprijaznili z mislijo trializma. Resnica je, da bi nas potem lažje pohrustali, če bi bili ločeni od drugih Jugoslovanov in takorekoč na milost in nemilost izročeni nemški požrešnosti. Temu se moramo z vsemi silami vpreti, kajti to bi bil naš pogin. Slovenci, Srbi in Hrvati v Avstriji smo eno in edino, če smo združeni, se lahko vpremo nemškemu navalu. To naj v prvi vrsti uvažujejo vsi slovenski politični voditelji!

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

RAZGLED PO SVETU.

Istrske deželnozborske volitve.

Pri zadnjih deželnozborskih volitvah iz kmečke kurije, ki so se vršile 19. t. m., je izid sledeči: v I. volilnem okraju (Poreč) so bili izvoljeni laški liberalci Apollonio, Corazza in Dapas z veliko večino; v II. volilnem okraju sta bila izvoljena Matej Škerbec in Josip Valentič, oba Hrvata; v III. volilnem okraju sta bila izvoljena dr. Ivan Pošćić in profesor Josip Ribarić, oba Hrvata, skoraj soglasno; v IV. volilnem okraju sta bila izvoljena dr. Trinaistić Dinko in Josip Grašić, tudi oba Hrvata; v V. volilnem okraju sta bila izvoljena Šime Červar in Ivan Sancin; v VI. volilnem okraju sta bila izvoljena dr. Ivan Zuccon in Luka Kirac in v VII. volilnem okraju sta bila tudi soglasno izvoljena Anton Adrijčić in Ambrož vitež Haračić. — Tudi te volitve so pokazale, kje je večina ljudstva in da je vpitje Italijanov, da je Istra italijanska, popolnoma iluzorično in direktno smešno. Že pri volitvi splošne kurije se je pokazalo, da je razmerje števila glasov med Hrvati in Italijani tako, da presega število glasov združenih Slovencev in Hrvatov za mnogo tisočev italijanske glasove. V kmečki kuriji imajo Italijani samo prvi razred, vse ostale pa imajo v rokah zavedni Hrvati, združeni s Slovenci.

Nemštvo je rešeno!

V nedeljo so imeli avstrijski Nemci strankarski shod v Celovcu. Vsled tega shoda je vlada prepovedala romanje klerikalcev h Gospe Sveti in vojvodskemu prestolu na Koroško. Deželni odbor koroški je dal vojvodski prestol zaplankati z deskami, da bi ga ja nihče ne videl. — Na shodu so znani kričači Dobernig, Marešl, dr. Ambrožič itd. reševali nemštvo ter klicali vlado na pomoč zoper jugoslovansko prodiranje. Pomagati jim je prišel tudi voditelj kranijskih Nemcev, dr. Eger, ki je pravil, da vlada Slovencem na

Kranjskem vse dovoli, zlasti da naši Nemci nimajo nobenih pravic. Človek bi počil od smeha. Odkar so se naši klerikalci zvezali z vlado, se Nemcem še nikoli ni tako dobro godilo. Vedno imajo vse, kar hočejo in še veliko več, kar jim niti ne gre. No, nemštvo je vsled omenjenega shoda rešeno, Slovenci so pa zopet obglodani do kosti in značeni kot veleizdajalci!

Državni zbor.

V seji Poljskega kluba je sporočil dr. Leo, da namerava vlada sklicati državni zbor najkasneje konca oktobra, če ne bo prišlo že pred med Čehi in Nemci do sporazuma. Prej še se bodo izvršile volitve v gališki deželni zbor. Sklicanje državnega zbora meseca oktobra pa se bo izvršilo brez ozira na to, ali bo do takrat češkonemški spor rešen ali ne. — Volilna reforma za gališki deželni zbor bo prihodnji teden sankcionirana ter se bodo volitve takoj razpisale.

Smrt baronice Suttner.

V nedeljo je umrla na Dunaju znana prvoboriteljica mirovnega gibanja baronica Berta Suttner, roj. grofica Kinsky. Dosegla je starost 71 let. Leta 1905. je dobila Nobelovo mirovno nagrado. Delala je z besedo in peresom, da bi se odpravila vojna in obroževanje narodov.

Revolucija v Albaniji.

V soboto je bilo sklenjeno med vstaši in albansko vlado premirje. To premirje je določalo, da se obojestranski zastopniki sestanejo zopet v sredo in se posvetujejo, ali naj premirje preneha ali ne. Vlada je zahtevala, da naj traja premirje samo do torka, vstaši pa so zahtevali, da naj traja do srede, ker je torek po mohamedanski habiji veri dan nesreče. Zelo neobičajno je sicer, da se mora vlada pogajati z vstaši in uporniki, vendar knez Viljem ni imel izhoda. To premirje pa tudi ni imelo dosti veljave. Služilo je obema stranema za priprave k novim bojem in končno sta albanska vlada in vstaši prelomili premirje. Vlada ni hotela zapovedati Prenk Bib Dodi, da naj ustavi prodiranje. V soboto ponoči je podpoveljnik Prenk Bib Dode, Bejram Zuri s 500 Malisori in Miriditi reknosciral pri rtu Rondonu proti jugu. Zuri ni naletel na odpor ter je to javil Prenk Bib Dodi, ki mu je nato sledil ter zasedel in zažgal več vasi. Naskočil je nato tudi Preso in Išmi ter oba kraja vzel. Išmi je dal zažgati. Prebivalci iz Išmija so pribegli nato v Šjak ter prinesli tja vest o izdajstvu in kršitvi premirja, v Draču pa so se izgovarjali, da so brzojavne žice potrgane in da Prenk Bib Dodi niso mogli sporočiti sklepa premirja. Med tem pa so v noči od ponedeljka na torek tudi vstaši prelomili premirje z nenadnim napadom na Drač, kjer so zopet vznemirili prebivalce. Vstaši so tudi v Južni Albaniji povsod zmagali ter se pripravljajo sedaj, da bodo oblegali Valono. Tudi v smeri iz Argyrokastrona

sem prihajajo proti Valoni vstaške čete. Prišlo je pri Taci med Argyrokastronom in Valono do krvavega boja med vstaši in vladnimi četami. V tem boju so bile vladne čete zopet poražene. Boj je trajal več ur. V Valoni je izbruhnila panika. Prebivalstvo zapušča mesto, ker se boji plenjenja in zažiganja. Vstaši so zavzeli tudi Elbasan ter so vjeli tam stoječe vladne čete z dvema častnikoma. Vstaši so razobesili v Elbasanu otomansko zastavo ter so pustili v mestu par sto mož, nato pa so se obrnili proti Dušni, kjer so trčili ob vladne čete. Iz početka so vladne čete zmagovale, potem pa so se vstaši zagnali s tako silo na nje, da so vladni izgubili svoje topove in končno pobegnili. Razbite vladne čete so se koncentrirale v Fieriju. Poveljnik tega mesta je prosil nato iz Drača, Valone in Berata pomoči. Iz Berata so poslali petdeset mož. Vstaši so najbrže že dospeli pred Fieri. Če bodo tudi pri Fieriju zmagali, se tudi Valona ne bo mogla več držati. Gubernator v Valoni je zaprosil, da pošlje Avstro-Ogrska in Italija pred Valono svoje vojne ladje.

Položaj je zdaj tak, da so vladne čete na jugu Albanije popolnoma uničene, Elbasan zavzet in Valona ogrožena. Prenk Bib Doda, ki je prihajal z Miriditi od severa reševati Drač, je pa po zadnjih vesteh tudi poražen in vjet. Torej je knez in vlada le še v Draču gospodar (v Skadru so mednarodne čete), povsod drugod vladajo pa vstaši. Menda knezu ne bo drugega preostalo, kakor zbežati, posebno zdaj, ko je še Esad paša nekam izginil in so ga baje albanski Mohamedanci že izklicali za balkanskega kneza.

Med Grško in Turčijo najbrže ne pride do vojne.

Vsled grozovitosti, ki so jih Turki izvrševali nad maloazijskimi Grki, bi prišlo kmalu do vojne. Zdaj se je pa stvar že ublažila in Grška je uradno izjavila: Grška akceptira predloge Turčije, da hoče Turčija dati onim Grkom, ki so bili pregnani in so še na maloazijskih tleh, odškodnino, nadalje predlog, da se naj izvrši med grškimi begunci, ki so že dospeli na Grško, in Turki, ki so se izselili iz Makedonije, izmenjava na ta način, da preide posest izseljenih Grkov v last izseljenih Turkov in narobe.

Bolgari se še niso spametovali!

Odbor za prireditev slovanskega čebelarskega kongresa v Pragi je ponovno povabil na ta kongres bolgarske čebelarje. Bolgarska čebelarska zveza je imela včeraj glede tega povabila novo posvetovanje in je znova soglasno sklenila, da se kongresa slovanskih čebelarjev v Pragi ne udeleži.

Rusija se pripravlja.

Ruska дума je v sredo v tajni seji sprejela 14 obsežnih predlog o oboroženju in vojnem izurjenju ruske armade. Med te-

mi predlogi se nahaja en predlog glede podaljšanja aktivne službe v armadi za tri mesece, gradba strategičnih cest in železnic na zahodnih ruskih mejah, ojačenje ruskega črnomoškega vojnega brodograjskega podjetja v letih 1914. do 1917., predlog, ki prepoveduje izvoz konj čez evropsko mejo in Črno morje.

SLOVENIJA.

s **Prepoved vsesokolskega zleta.** Policijsko ravnanje je prepovedalo vsesokolski zlet in navaja v prepovedi razloge, da so vsesokolskega zleta udeležijo ne samo tuzemske, temveč tudi inozemske korporacije, kar bi lahko imelo posledice na političnem polju. Sicer se ni bati pri strogo telovadnem značaju sokolskih društev političnih posledic, toda vlada se menda že boji imen Srb in Rus, zato pa je razburila vso javnost. Pomisliti je le, kakšna gospodarska škoda bi se napravila Ljubljani in okolici, ako bi se zlet ne vršil. Okrog milijon kron denarja bi pustili gostje tukaj in tudi država bi zaslužila pri železnicah lepe tisočake. **No, zlet se bo vršil na vsak način**, čeprav morda le z omejitvijo na avstrijske Sokole. Pritožba zoper prepoved se je že vložila in imela bo uspeh na en ali drug način. Sokolska društva na deželi naj se le nadalje pridno pripravljajo za zlet!

s **Inkorporacija Šiške.** Cesar je sankcioniral zakonski načrt, ki so ga sprejeli klerikalni poslanci v deželnem zboru, da se občina Spodnja Šiška združi z mestno občino ljubljansko. Svoj čas smo poročali, da sta bili obe občini proti temu, da bi se to zgodilo, in sicer iz jako tehtnih gospodarskih razlogov. Hišni davek n. pr. je v Ljubljani dosti večji kakor v Šiški in vsled tega se bodo stanovanja tudi v Šiški podražila. Življenje v Šiški je bilo do zdaj veliko ceneje, toda to bo po združitvi minilo. Nasprotno si pa Ljubljana naloži s tem velika bremena v regulacijskem, zdravstvenem in šolskem oziru. Niti eni, niti drugi prebivalci niso s tem zadovoljni. Toda klerikalci so zahtevali to in vlada jim je ugodila. Kakšne protiusluge je klerikalna stranka dala vladi, še ne vemo. Čudno je pa to, da so nekatere stvari preteklega tedna v nekaki zvezi med seboj. Prepoved Sokolskega zleta in inkorporacija Šiške! Sploh pa Šusteršičev mandat zdaj ni več tako v nevarnosti, ker bodo Šiškarji odslej volili v Ljubljani!

s **Sankcioniran sklep deželnega zbora.** Cesar je sankcioniral sklep kranjskega deželnega zbora z dne 27./28. februarja t. l., s katerim se daje deželnemu odboru pravico, da najame za pokritje stroškov za deželne električne naprave, oziroma v svrhu obratnega kapitala, posojilo do zneska dveh milijonov, ki se naj najvišje s 4½% obrestuje in najpozneje v 50 letih vrne.

s **Iz deželnega odbora.** Deželni glavar naznanja, da je cesar sankcioniral sklep deželnega zbora za inkorporacijo politične občine Spodnja Šiška v mestno občino ljubljansko. Šišenski občinski zastop se torej takoj razpusti ter preide uprava Spodnje Šiške kot novega dela kolodvorskega okraja neposredno v področje ljubljanskega občinskega sveta, oziroma magistrata. — C. kr. deželna vlada je dovolila v razpust gospodarskega odbora v Postojni, čigar funkcijska doba je itak že potekla. Za gerenta predlaga večina deželnega odbora dež. rač. revidenta Peternela, ker v celi Postojni nihče noče prevzeti tega posla. — V zmislu novega vodnega zakona si pridrži dežela brezpogojno prioriteto za izrabo vodnih sil v sledečih rekah: v Savi od izvira do deželne meje, v Ljubljani od izvira do izliva, v Unču od izvira do Laz, v Krki od izvira do Vavte vasi, v Hubju, v Završnici in končno v Kolpi v kolikor teče po naši deželi. — Sklene se vložiti protest zoper izvršitveno naredbo k vinarškemu zakonu, v kolikor se z isto še bolj otežkoča poslajenje vina s sladkorjem in izdelovanje petijota za domačo rabo. — Istotako deželni odbor protestuje zoper nedostatno zaščito zlasti javnega sveta glede dopustnosti prisilnih služnosti v svrhu izpeljave električnih daljnovodov v dotičnem državnem zakonskem načrtu. Tudi naj bi se dovolila deželnim odborom v tej zadevi večja ingerenca. — Perutninarškega odseka c. kr. kmetijske družbe se zaradi nedelavnosti ne bo več subvencioniralo; ustanovi se pa nov perutninarski zavod na deželni pristavi Kodeljevo ter razširi že obstoječi na Grmu. — Trgovcem s semeni se zniža dosedanja pristojbina kmetijsko-kemiškega preizkuševališča za preiskavo in plombiranje detelje za 30 v od vreče i. s. za nazaj za čas od 1. januarja do 20. maja t. l. na ta način, da se več vplačana pristojbina pripiše na dobro za jesensko plombiranje. — Gradba ceste Spodnja Idrija-Kanomlje se odda tvrdki Samohrd in Lončarič za 177.189 kron. Tvrdka se bo morala ozirati pred vsem na domače delavce in obrtnike. — Za cesto Lužarje-Selo (okraj Velike Lašče) s proračunjeno potrebščino 142.000 kron, se dovoli 50% deželni prispevek. — Istotako za cesto Kostanjevica-Ojstre se dovoli obrtnopospeševalnemu uradu pet potovalnih štipendij po 200 K. Prvi dve se podelita predsedniku Kregarju in Remecu, ostale se oddajo na predlog imenovanega urada. — Za streljanje srednješolske mladine, ki se bo vršilo v Ljubljani dne 27. t. m., se dovolijo dobitki v iznosu 300 kron.

s **Obsojen razširjevalec »Domoljubovih« lažij.** »Domoljubove« laži, da je župan Lavrenčič iz Postojne kot župan odstav-

ljen, ker je napravil občini nad 600.000 K dolga, je s prav veliko vnemo še po izvršeni volitvi razširjal cerkovnik iz Studenega, Luka Armeni. Vsled obtožbe župana Lavrenčiča je prejel za svojo lahkovernost pri okrajnem sodišču v Postojni **teden dni zapora, poostrenega s postom in trdim ležiščem.** Sedaj zatrjuje, da »Domoljubu« ne bode nič več verjel.

s **Zasluzena kazen.** Pri sodišču v Ilirski Bistrici je bil dne 22. t. m. kaznovan **Janez Kržišnik**, dekanov brat in občinski tajnik v Trnovem, **na 60 K globe ali pa 6 dni zapora radi žaljenja časti.** Ta vzorni kristjan je vložil namreč pri zadnji državnozborni volitvi na okrajno glavarstvo reklamacijo, da naj se izbriše iz volilnega imenika občine Trnovo g. Oskarja Kureta, posojilničnega tajnika, ki je navdušen naprednjak, češ, da je v konkurzu. Uradne poizvedbe pa so dognale, da je bila reklamacija **neutemeljena — torej lažnjiva!** Gospod Kuret je seveda vložil proti temu resnicoljubnemu občinskemu tajniku tožbo in naš lažnjivi klerikalni Janezek bo moral torej ali plačati 60 K ali pa sedeti šest dni na hladnem. Taka je ta podla banda! Pa si upajo še kričati, da smo mi sleparji in obrekovalci! Hinavci! V kratkem bo pri istem sodišču sedelo na zatožni klopi **še več teh brumnih in nedolžnih klerikalnih dušic radi svojih podlih manevrov pri zadnji državnozborni volitvi.**

s **Deset kron za Ciril-Metoda, ker je »krivo vero učil«.** V zadnjem času se pojavlja čim dalje več slučajev, iz katerih se da posneti, da duhovniki po deželi svoje nevedne ljudi hujskajo proti naprednjakom, češ, da so to brezverci ali antikristi, ki so prišli, da »krivo vero« uče. Še pred desetimi leti so dolenski duhovniki smeli nekaznovano po javnih shodih hujskati in naprednjakom očitati, da s svojimi nazori ljudi zapeljujejo od vere. Če se je kdo čutil žaljenega in je pri sodišču iskal zadoščenja, je tam zvedel, da je duhovnik zato postavljen, da kot božji namestnik izreka svojo sodbo nad svojimi farani. Zdaj tudi pri sodiščih ne poznajo več takih božjih namestnikov. Tej praksi so se privadili tudi duhovniki in da se ji za svojo čestito osebo izognejo, pošiljajo namesto sebe druge ljudi po zaslužen kazen. O enem takem slučaju je te dni razpravljalo novomeško okrajno sodišče. Matija Novina, cerkovnik na Cerovcu pri Toplicah, je moral le od svojega prečastitega dušnega pastirja večkrat slišati, da naprednjaki »krivo vero« uče, sicer bi kaj takega ne bil očital v gostilni M. Fink gosp. Rud. Zupanu, krojaškemu mojstru v Toplicah. Pogovarjali so se o politikah in o novih davkih, pri čemer je g. Zupanc kmete opozoril, da so sami krivi, da so njih poslanci davke povišali, zakaj pa so jih volili. In tedaj se je med drugim oglašil tudi mežnar iz Cerovca, češ, da ta Zupanc »krivo vero« uči. (Take pojme imajo klerikalni kmetje o pravi krščanski veri; če jih kdo

opozori, da so klerikalni poslanci naložili tudi za klerikalnega kmeta nove davke, pa ga že obsodijo, da »krivo vero« uči.) Ker je znano, da taka sodba o krivi veri dotičniku, posebno če je obrtnik, zelo škoduje, je bil g. Zupanc primoran proti klerikalnemu žaljivcu nastopiti sodno pot. Mežnar bi imel doprinesiti dokaze, da gospod Zupanc res krivo vero uči. Za to seveda ni imel nobenih dokazov in bi bil za svoj jezik strogo kaznovan, da mu ni gospod Zupanc pred sodiščem velikodušno odpustil. Odpustil pa mu je pod pogojem, da je toženi mežnar na sodnem zapisniku podal izjavo, v kateri iskreno obžaluje, da je kaj takega izrekel, ter se g. Zupanu toplo zahvaljuje, da mu je odpustil. Da pa bo bolj pomnil, kdaj je naprednjaku očital krivo vero, je takoj v sodni sobi izročil **deset kron za družbo sv. Cirila in Metoda.** Ta slučaj naj služi za vzgled in ravnanje vsem našim somišljenikom, ki pridejo v slični položaj, pa bo kmalu konec »krive vere«.

s **Kdo naj čita knjigo »Škof proti župniku«?** Odgovor na to vprašanje je kaj lahek. To knjigo naj čitajo vsi, prav vsi, ki se zanimajo za upravnost razmere, ktere je vpeljal pri nas častiti Bonaventura. Zlasti naj bero s premislekom vsak stavek oni dijaki, ki stoje na potu življenja, da si izbere svoj poklic. Bero naj jo semeniščniki, ki naj dobro premislijo, kaj vse se lahko zgodi pod ljubljanskim škofom Bonaventuro. Bero naj jo starši, in to zlasti matere, ki tako rade silijo svoje sinove v semenišče, meneč, da ga s tem že popolnoma osrečijo. Ne vedo pa, s kakšnimi težavami, nasilstvi in korupcijami se bo moral boriti njihov sin-duhovnik, če bo hotel ostati pošten. Dalje naj čitajo to knjigo vsi oni duhovniki, ki je do sedaj še niso čitali, kajti ravno poštene duhovniki vidijo v knjigi več ali manj — sami sebe. Slednjič naj knjigo pazno prečitajo vsi zaslepljeni klerikalci, da vidijo, kaj vse je zmožen zagrešiti njihov višji dušni pastir. Kakor rečeno, knjigo naj čitajo vsi, prav vsi. Veliko dobro delo store pa oni rodoljubi, ki kupijo nekaj več izvodov te poučne knjige ter jo potem blagohotno porazdele med razne revnejše sloje. Knjiga je pisana poljudno in vse-skozi lahko umljivo, torej bo dobrodošla izobražencem, kakor tudi priprostim ljudem. Zatorej kupujte, pridno to knjigo in širite jo povsod! **Knjiga »Škof proti župniku« mora priti v vsako slovensko hišo!**

s **Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin** naznanja, da se vrši letošnji občni zbor v nedeljo dne 28. t. m. v Pulju, v Riviera Palace Hotel, ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu je tudi znanstvena razprava člana g. Z dolška o slovenski sadjarski terminologiji. Popoldne si člani ogledajo otoke Brioni in za praznik 29. t. m., Petrovo, se eventualno določijo drugi izleti.

s **Na zdravje!** bralcev ponavljamo: pristni dobite obe preizkušeni reelni sred-

stvi: Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z oblastveno varovano besedno znamko »Elsa-fluid« in prebavo pospešujoče želodčno sredstvo Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z oblastveno varovano besedno znamko »Elsa-kroglice«, ako svoje naročilo naslovite tako-le: Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 318 (Hrvatsko). Ti, iz prirodnih zdravilnih rastlin napravljeni izvrstni domači sredstvi sta tudi ceno. — 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specijalni steklenici Fellerjevega blagodiščnega rastlinskega esenčnega fluida stane franko na vse kraje 5 kron, med tem, ko stane 1 zavitek s 6 steklenicami Fellerjevih pristnih rabarbarskih kroglic z znamko »Elsa-kroglice« franko na vašo pošto za 4 K.

LJUBLJANSKA OKOLICA.

Ij V Spodnji Šiški cvetlični dan prepovedan! Dne 5. julija je nameravala podružnica Ciril-Methodove družbe prirediti cvetlični dan. Okrajno glavarstvo je pa to prepovedalo, ker se isti dan vrši klerikalni cvetlični dan. Torej so klerikalci oškodovali edino našo obrambno društvo, da napolnijo prazne blagajne svojih agitacijskih zakladov, od katerih se nikoli še ni slišalo, da bi kaj storili za obmejne Slovence!

Ij Frančiškani v Šiški. Kakor so se frančiškani vgnezdili na Viču ter zasejali med mirne Vičane najhujše politične boje in sovraštvo, tako hočejo storiti tudi v Šiški. Kupili so zemljišče za zgradbo cerkve, župnišča in — čukarskega doma in vlada jim je baje dala za ta nakup veliko brezobrestno posojilo. Ta bi bila pa lepa, da bi se z denarjem davkoplačevalcev gradili čukarski domi! Zato se bo zahtevalo od vlade pojasnila, ali je dala v take namene brezobrestno posojilo!

Ij Zgornji Kašelj. Veselica, ki bi se imela vršiti v prid prostovoljnemu gasilnemu društvu v Zgornjem Kašlju pri g. Franc Gradu, vulgo Bežljaku, je vsled neugodnega vremena odpadla. Vrši se torej v nedeljo, dne 28. junija. Bratska gasilna društva in slavno občinstvo se s tem ponovno vabi, da se te prireditve polnoštevilno udeležijo. Preskrbljeno bo za izvrstno in pristno vinsko kapljico in za izbornu kuhinjo. Ravno tako tudi drugega razvedrila ne bo manjkalo. Na bogatem sporedu je tombola, šaljiva pošta, streljanje na dobitke in raznotere zabave. Torej na svidenje dne 28. junija v Zgornjem Kašlju, ker jamčimo, da bo vsak obiskovalec te prireditve našel svojo zabavo.

DOLENJSKE NOVICE.

d Iz Hotiča. † Josip Kladnik. Minuli teden smo izročili materi zemlji truplo pokojnega Josipa Kladnika, trgovca in posestnika. Rajnki je umrl v deželni bolnici

v Ljubljani. V oporoki je zahteval, da se ga v Hotiču pokoplje. Umrli je zapustil mlado vdovo in nepreskrbljeno deco. Kladnik je bil odločen naš pristaš. Klerikalci so z vsemi silami delali proti njemu, na čelu te gonje pa je stal učitelj Rigler. Kladnikov mehkoblagi značaj ni mogel preboleti te udarce, katere mu je dal Rigler s tem, da ga je vedno denunciral pri različnih oblastih, z eno besedo: Rigler ni samo ovaduh, pač pa je še okoli govoril, da bo Kladnik zaprt in veiko tisočakov bo moral plačati. Ljudi je šuntal, da ni potreba hoditi h Kladniku kupovat, ker ima slabo blago. Rigler se je zaklel, da hoče Kladnika gmotno uničiti, a to se mu do sedaj ni posrečilo, pač pa je dosegel, da mehko in občutljivo srce umrlega ni moglo prenesti teh zlobnih obrekovanj in ovadustva, edino ta bol ga je spravila v prezgodnji grob. Kladnik je bil zdrav in čvrst mož v najlepši dobi. Ko pa so se pričele različne neresnične ovadbe, katere je Rigler sestavljal, si je to toliko k srcu vzel, da je pričel hirati in v teku par mesecev ga nam je smrt iztrgala. Tisti dan, ko je Kladnik umrl, je prišel odlok, da je vsega prost. Na dan smrti se je izkazalo, da so bile vse ovadbe učitelja Riglerja podle in zlobne. Kladnik ni dočakal, da bi zvedel za svojo nedolžnost. Omenjeno naj bo tudi, da je zadnji čas poklical župnik Kladnikovo soprogo v župnišče ter se opravičeval, da on ni nič tega kriv, pač pa edino učitelj Rigler. (Torej učitelj Rigler naj se opravičuje še toliko pri svojih sotovariših, v očeh nas kmetov je in ostane denuncijant!) Pride pa še čas, ko bo Rigler dobil za to umazano delo zaslužen plačilo. Pozabljeno tudi ne sme ostati, da se Rigler kot organist ni udeležil pogreba in poleg njega še ne župan Dernovšek. Je-li Riglerja pekla vest ali gre njegovo sovraštvo še preko groba? Lahka naj ti bo, dragi nam Josip Kladnik, domača zemlja, katero si iskreno ljubil, in za to si hotel biti na lastni grudi svoboden gospodar, si moral žrtvovati svoje mlado življenje. S srdom v srcu smo se zarekli, da ne bomo prej mirovali, da maščujemo to grdo in umazano Riglerjevo delo. Prizadeti rodbini, osobito pa gospe soprogi, izrekamo najiskrenejše sožalje na nenadomestljivi izgubi Josipa Kladnika!

d Iz Mokronoga. Že dolgo se ni nič čulo v »Slovenskem Domu« iz našega trga. Zato pa se je nabralo cel kup smeti. Posebno naš stari znanec župnik se je spričo tega bolj razkoračil. Z žalostjo konstatiramo, da je še vedno stari grešnik. Biti hoče tiran in misli, da se mora kloniti ves trg njegovi avtoriteti. Vtepel si je menda v glavo, da mora biti absoluten gospodar našega trga. Imel je priliko, da bi bil šel past ovce v večjo faro, a se trdovratno drži načela: tudi majhna krava dobro molze. A vse bi še bilo, ko bi ga le trg malo bolj ubogal. Vsega tega so krivi liberalci, tako toži. Menda so tudi liberalci krivi, da nočejo ljudje hoditi poslušat v cerkev nje-

govih osebnih napadov! Pa da so procesije zadnji čas zelo klavrne in suhe, tega so tudi menda brezverci krivi. In kdo je kriv, da ni videti več v procesijah požarne brambe? Kdo je neki vabil k zadnji procesiji tukajšnje uradništvo? Nihče pravzaprav, marveč župnik je v svoji visokosti letos nekaterim uradnikom blagovolil samo »naznaniti, da je v četrtek procesija«. Kakor bi tega sami ne vedeli! Zato pa je bilo tisto mesto za baldahinom skoro docela prazno. No, je bilo pa toliko več »marinaric«, katerim je načelovala farovška kuharica. Vsakdo ima svoj okus in svoje manire, le žal, da nekateri zelo pomanjkljive!

d Tržišče. Mrtvaški, žalostno brneč mizerere — je zavladal ušesa in srca klerikalcev naših, kajti pri občinskih volitvah so pogoreli. Ves smodnik, ki je bil pripravljen za streljanje v slavo klerikalne zmage, vsi potrkači, čakajoči v zvoniku na izid volitev — da bi klenkali zmagi, vse, vse je ostalo — ostalo tiho! Oj, zastonj je bila agitacija in rohnenje kaplanovo, zastonj agitacija župnikova, Ocvirčkova, Kobalova — nič, nič ni pomagalo — ves farovski napor je bil brez žegna božjega! Ne, ne bo Ocvirčkov mlinar županček, njegovi soprogi ne bo treba nositi ozkega kriča in gumbov po gotovi strani (kakor se je veselila). Vam pa vsa čast, možjevolilci, vsa, vsa čast! In vi, izvoljeni odborniki napredni, naprej — v delu pokažite se volilcem svojim kot resne, delavne može! Skratka: na delo za blagor ljudstva!

d Katoliški duhovnik dokazuje, da vera peša. Dozdaj so samo takozvani brezverci dokazovali, da krščanska vera čim dalje bolj peša čim več klerikalcev, tem manj kristjanov. Zdaj jim tega ne bo treba več, zakaj to delo so prevzeli naši duhovniki sami; nekaj s tem, da sami ravno nasprotno žive, kakor uče, nekaj pa na ta način, da kar naravnost in javno nastopajo s svojimi dokazi. S tem so drugim zelo olajšali delo, ker zdaj je treba samo še dokazati, kako sami duhovniki dokazujejo, da vera peša. En tak dokaz nam je naravnost posilil v roke g. Janko Lobe, vikar v novomeškem kapitlju. Stvar je bila sledeča: »Slov. Narod« je pred kratkim poročal, da se letošnje procesije Sv. Rešnjega Telesa v Novem mestu niso udeležili niti katoliški rokodelski pomočniki, niti na katoliški podlagi stoječi novomeški veteranci, ki so doslej pri takih procesijah nosili nebo (baldahin) in zraven kot ministranti svetili. Ker je bila ta procesija sicer ena največjih cerkvenih parad, letos tudi od druge klerikalne strani jako slabo obiskana, je »Slov. Narod« spričo vsega tega konstatiral, da je to pač viden dokaz, kako da vera peša. Ker se je o tem lahko vsakdo sam prepričal, je bilo pričakovati, da bodo klerikalci očitano jim resnico skesano v žep vtaknili in sklenili, se do prihodnje procesije poboljšati. Ampak ti črni ku-

kolero, kugo redicivni legar, gobavost (lepro), egiptiško vnetje oči (trahom), rumeno mrzlico, vranični prisad (črtnico), smrka-vost in steklost ter ugriznine po na steklo-sti obolelih ali steklosti sumljivih živali kot bolezni, ki jih je treba naznanjati.

Naredba ministra za notranje zadeve z dne 5. maja 1914 razširjuje z zakonitim pooblaščenjem krog teh bolezni, ki jih je treba naznanjati. Glede ošpic, dušljivega kašlja in mumpsa (vnetja ušesne slinavke) določuje namreč krajevno omejeno naznanilno dolanost, to je ošpice, dušljivi kašelj in mumps morajo se naznaniti v zdraviliščih, letoviščih, zimskih štabljah in drugih krajih te vrste, ki jih z razglasom določi politična deželna oblast, dalje te tri bolezni ter rdečice in norice v zavodih in internatih, ki jih deželna politična oblast istotako označi razglasilnim potom.

Naznanilo je moči podati pismo, ustmeno, brzojavno ali telefonsko; ako se je podalo telonsko, mora se **takoj ponoviti**. V svrhu naznanjevanja so se izdale posebne tiskovine (Naznanilo o kužni bolezni), kate-re uporabljati pa so dolžni le zdravniki in predstojniki bolnišnic, ki bodo te tisko-vine dobivali od županstev.

Razen te splošne, nalagata zakon in naredba zdravnikom v gotovih slučajih še neko posebno naznanilno dolžnost. Naznanjati imajo namreč poleg tega vsak prvi primer obolezlosti ali sumnje obolezlosti na škrlatici, difteriji, legarju z marogami, kozah, azijski kolero, kugi ali egiptiškem vnetju oči, **nemudoma** in sicer **brzojavno, telefonsko** ali, ako se naznanilo tem potom ne more podati, **po posebnem slu-županu in politični okrajni oblasti**, v me-stih s svojim ustavom politični deželni oblasti. Na enak način naznaniti je županu vsak prvi slučaj steklosti.

Naloga župana je, da tudi s svoje strani najkrajšim potom naznani politični okrajni oblasti vsak prvi slučaj ene ravno-
kar imenovanih bolezni.

Z enako naglico naznaniti je pri le-garju z marogami, kozah, kolero in kugi **ne le vsak prvi temveč vsak slu-čaj** politični okrajni oblasti, v mestih s svo-jim ustavom deželni politični oblasti. Izje-moma glede te posebne naznanilne dolžno-sti uvaža naredba z ozirom na škrlatinko, difterijo in egiptiško vnetje oči v onih kra-jih, ki jih ima določiti deželna politična oblast, v katerih se te bolezni trajno ponav-ljajo, kakor je to n. pr. pogosto v velikih mestih.

V takih krajih razglasi županstvo pri-mernim potom, da ima odpasti ta posebna naznanilna dolžnost.

Glasom naredbe imajo dalje zdrav-niki s posebnimi tiskovinami (kon-čno naznanilo) županu naznaniti **oddajo** bolnika, obolelega za boleznijo, ki jo je dolžnost naznaniti, v **bolnišnico**, njega **preselitev** kakor tudi **ozdravljenje** ali **smrt**.

LISTEK.

Ognjeniki. Peklenski ogenj.

Fr. Pirc.

XIX.

Vpliv ognjenikov na vreme.

Kaj praviš, Janez, se oglasi France, kaj praviš, ali je to čudno vreme, ki zdaj že tretji mesec tako nagaja, tudi kaj v zvezi s kakšnim ognjenikom? Za svojo osebo sem prepričan, da je to res čudno vreme neposredno v zvezi z vulkanični-mi izbruhi, je odgovoril Janez Domišljija. Sicer sem vama o vzrokih že dosti poja-snjeval, ampak, ker je to sedanje vreme izredno poučno tudi za spoznavanje vpli-va ognjeniških izbruhov, hočem vama o tej stvari dati še nekaj pojasnil:

V meteorologiji, to je znanosti, ki se peča s proučevanjem vremenskih razmer na zemlji, se po mojem mnenju vse pre-malo uvaža vprašanje, kakšen vpliv ima deovanje ognjenikov na svetovno vremen-sko razmerje. Vsak dan se čitajo novi iz-umi, s katerimi skušajo razrešiti vprašanje vremenskih razmer. Dan na dan se v ve-
like meteorološke centrale, to je vre-menske opazovalnice iz celega sveta iz-tekajo poročila o stanju zračnega tlaka, o razmerju vlage, o smeri vetrov, skratka o vremenskem stanju sploh. Vsak mesec čitamo napovedi vremenskih prorokov, kakšno bo vreme sleherni dan v prihod-njem mesecu. V vsakem večjem listu čitaš lahko vsak dan o stanju vremena v naj-večjih krajih sveta in obenem takozvano vremensko prognozo, to je napovedbo vremena za prihodnji dan, in sicer na pod-lagi svetovnega vremenskega stanja prej-šnjega dne. In v sedanjem času čitamo vsak dan o kaki večji nevihti, ki je zadela zdaj ta, zdaj oni kraj. Ne spominjam se pa, da bi vsaj izredne vremenske pojave, ki navadno prevržejo vsa še tako učena prorokovanja, pojasnili o zvezi z delova-njem tega ali onega ognjenika. In vendar — vsaj kolikor sem jaz na podlagi skoro desetletnega rednega dnevnega opazova-nja vremena prepričan, so ravno ognje-niki v prvi vrsti najodločilnejši in naj-vplivnejši barometri ali oznanjevalci vre-menskih razmer na pretežnih delih zna-nega sveta.

Vidita, stvar je veliko bolj priprosta, kakor si jo morda predstavljata. Za reši-tev te dozdevne uganke, se mi je potom opazovanja že zadnjič omenjenih prikazni na nebu in zasledovanja poročil o velikih vremenskih katastrofah, ponudil ključ kar sam od sebe v roke. Nekega dne opa-zim tiste čudne oblake, o katerih sem va-ma že zadnjič pravil. Aha, sem dejal sam pri sebi, zdaj bo zopet nekaj posebnega. In res, drugi dan že čitam, tam v velikem premogokovniku so se vneli plini, po-vzročili so strašno katastrofo, ki je poleg

razdejanja rudnika zahtevala na stotine človeških žrtev. Plini v takih globokih prostorih se časih vnamejo tudi vsled ka-ke nepredvidnosti in bi bilo torej nespa-metno, tak pojav računati v zvezo z ognje-niškim izbruhom. Ali po večini se take eksplozije vnamejo takorekoč same od sebe. Takoj nato prinaša brzojav drugo vznemirjajoče poročilo: na tem in tem morju so divjali strahoviti viharji. Tam na sosednji celini je velikanski vihar (ciklon) razrušil celo mesto. Tam se je zopet utr-gal oblak, ki je poplaval cele pokrajine. Tu so pokale strele, kakor cele artilerijske brigade v vojski. Ni še konec teh in slič-nih jobovih vesti, že nas obvešča brzo-jav: Tam je strašanski potres razrušil cele kraje. In ko še z vznemirjeno rado-vednostjo pričakujemo nadaljnih poročil o potresni katastrofi, glej, že prihajajo tudi poročila: Tu je pričel ognjenik bruhati, kakor že dolgo časa ne. Že 14 dni pred tem groznim izbruhom je ognjenik kazal nemir, okoli njega se je stresala in pokala zemlja, iz žrela se je dvigal gost dim. Nad okolico ognjenika se je pojavila strahovita nevihta. In redno vselej, ko so taka poročila iz daljnih krajev prihajala tudi k nam, sem pri nas opazil dvoje: pr-
vič, kakor že omenjeno, vse vrste tistih čudnih prikazni na nebu, in drugič, smo v tistem času tudi pri nas dobili naenkrat vreme, ki je navadno na slabem glasu; oh, kako čudno vreme je to. Dobili smo nenavadno vročino (pozimi nenavadno gorko), nenavadne nevihte samo v enem kraju, ko je v sosednji bližini najlepše soln-ce sijalo, in dobili smo nenavadno hladno vreme, še celo južni veter, ki je navadno vendar še precej topel, je bril hladno, kakor sicer le burja brije od čisto druge strani.

Ko sem v prvič opazoval tak slučaj, ko so se tekom par dni doigrali vsi ti pri-rodni pojavi, sem bil še v dvomu, je - li je med njimi kakšna skupna zveza, je-li imajo vse te različne posledice eninisti vzrok. Tudi meni je znano, da je vreme odvisno od raznih vzrokov in vplivov, ki nimajo z ognjeniki ničesar opraviti, o če-mer se lahko prepričamo, ako opazujemo vreme v tistih časih, ko vsaj na nam pri-stopnih delih sveta ognjeniki mirujejo in tako vreme primerjamo z onim, ki se po-javlja ob času, ko morda kar dva ali tri-je ognjeniki z večjo silo bruhajo. Da se o tem prepričam, sem vse take pojave še skrbneje zasledoval. Tekom več let sem takih slučajev, ki so se skoro redno po istem sporedu doigrali, toliko opazoval, da sem moral postati prepričan, da tu ne gre samo za kako naključje, ampak da so vse te različne posledice v vzročni zvezi med seboj, torej da imajo en in isti vzrok: **izbruh ognjenika**. Če bi se pred 10. leti količkaj brigal za meteorologijo, bi si bil ves ta trud, vse to ugibanje lahko prihranil, kajti znani vremenski prorok Falb je ravno na tej podlagi za-

šnoval svoje vremensko prerokovanje, oziroma je to podlago postavil na — luno, tako da je iz stanja in razmerja lune do zemlje prerokoval vse te prirodne prikazni v svoji vzročni zvezi. Po Falbu se največje katastrofe vrše ob času polne lune, manjše okoli mlaja.

Kakor mi je srčno žal, da se nisem že preje zanimal za vse te coprnije, ki igrajo v vsakdanjem življenju tako važno vlogo, vendar zato pa mi ni žal, da sem to, kar so drugi že davno pred menoj vedeli, šele sam iz sebe izvedel, in sicer na podlagi dolgoletnih izkušenj. Danes lahko rečem, vse, kar o teh stvareh vem, je sad mojega dolgoletnega truda. In če bi naši ljudje, ki svoj čas zapravljajo po zatohlih gostilnah in kavarnah, ki tožijo, kako strašno jim je dolgčas, vedeli, kako zanimivo je tudi za priprostega človeka, če se s takimi rečmi, s katerimi imamo vsak dan opraviti, sam iz proste dobre volje in živim zanimanjem ukvarja, bi nikdar ne tožili o dolgočasnosti življenja, bi z nasveti in pouki tudi našemu ljudstvu lahko koristili. Izginila bi vsa tista babjevernost, ki jo je ravno glede takih prirodnih pojavov še toliko med nami Slovenci.

Zakaj imajo ognjeniki tak velikanski vpliv na vreme, dostikrat cele zemlje, to sem vama že opetovano pojasnil. Tu na kratko ponovim samo vpliv ognjenika na vreme. Uganka je čisto priprosta. Neizmerna množina, morda še čez 3000° C razgretih plinov, prihaja iz žrela ognjenika visoko v mrzlo ozračje. Plini imajo polno razstreljivih elementov v sebi in tvorijo velikansko elektro - magnetično zalogo, ki mora priti do razstrelb v zraku. Prehuda razlika med vročimi plini in mrzlim ozračjem, povzroča tudi viharje, ploho in sploh neurje. Množina vhaajočih plinov mora vplivati na vse normalne pogoje vremenskega razmerja, mora to razmerje premakniti in izpremeniti v nenormalni položaj, ki mora vplivati na vreme več delov zemlje, posebno, če ob istem času delujeta kar dva ali še več ognjenikov, kar se ravno v tem času dogaja, ko mora poleg Etne še kak drug ognjenik kje na zapadu bruhati.

Clgan.

Povest; spisal Gregor S a m a r o v.

(Dalje.)

Še vedno se obotavljajoč, je Mihelin izvlekel močen lovski nož, ki se ga rabi pri razparanju divjačine, in ga dal državnemu pravdniku.

»Nož,« je ta zaklical, »in tu v samotnem gozdu, to je res čudno.«

»Najbrž je kdo,« je rekel Mihelin in plašno pogledal Evgena, »na lovu izgubil tak nož in od tega izhajajo najbrž tudi krvavi sledovi, ki so videti na rezilu.«

»Moj nož,« je zaklical Evgen ter se zelo začudil.

»Vaš nož, gospod Samen?« je rekel državni pravdnik. »To je čudno, zelo čudno in na njem so tudi sledovi krvi. Kako pride ta noč semkaj?«

»Niti slutiti ne morem,« je odvrnil Evgen, »rabil sem ga samo na lovu.«

»Ali se spominjate, da ste lovili v tem kraju?«

Evgena je začelo skrbeti. Razumel je posledice, ki lahko izvirajo iz najdenih stvari.

»Ne spominjam se, lahko je pa tudi mogoče,« je rekel.

»Od kdaj pa pogrešate ta nož?«

»Ne morem se spominjati, da bi ga pogrešal. Že dolgo nisem bil na lovu, ker je bil stric Klavdij proti temu, češ, da je nepotrebno pohajkovanje. Nož je ležal pri drugem lovskem orodju v moji sobi. Ker ga nisem rabil, tudi nisem pazil na to, kdaj je morda izginil.«

»Gospod okrožni glavar,« je rekel državni pravdnik po kratkem premisleku, »sodite z menoj: tu v bližini kraja, kjer se je najbrž zgodil zločin, se najde telovnik in nož gospoda Evgena Šamona. Oboje je s krvjo naškropljeno in lastnik teh stvari ne more ničesar verjetnega pojasniti, kako sta ta predmeta prišla sem. Gospodu Evgenu je stric grozil, da ga razdedini, oziroma da mu omeji razpolaganje z dedščino. Gospod Klavdij je imel skoro vse premoženje v gotovini s seboj in to premoženje je izginilo: ali niso to sumljivi znaki, ki nujno in hudo obtežujejo gospoda Evgena Šamona?«

Glavar je žalostno pogledal Evgena in pokimal z glavo.

»Prav imate, gospod državni pravdnik, jurist mora pripoznati te sumljive razloge. Kot človek smatram tako sumnjo za neutemeljeno, takšno dejanje za nemogoče. Evgena sem poznal že kot otroka, zato se mi zdi nemogoče, da bi verjel v umor na njegovem dobrotniku.«

»Pred sodiščem mora vsak človeški čut, vsaka misel molčati,« je resno rekel pravdnik; »želim, da bi gospod Evgen razpršil te sumljive razloge in sicer s tem, da dokaže, kje je bil ob času umora.«

»Kako naj to storim!« je zaklical Evgen in smrtno bled začel spoznavati svoj strahovit položaj, »včeraj sem popolnoma sam blodil po gozdu, in sicer na drugi strani mesta.«

Sklenil je roke in se očitajoče ozrl proti nebu.

»Dolžnost mi je torej, Evgen Samon,« je rekel državni pravdnik, »da Vas aretiram, ker ste sumljivi umora in ropu Vašega strica. Vam, gospod policijski ravnatelj, izročam osumljenca v varstvo. Sicer postopajte z njim njegovemu stanu primer-no, toda zanj mi jamčite s svojo častjo.«

Državni pravdnik je položil roko na Evgenovo ramo.

Zdaj šele se je Mihelin zavedel iz svoje groze kakor se je zdelo.

»Ne, gospod državni pravdnik, ne, to ni mogoče! Takšnega dejanja Evgen ni zmožen. Sicer mi ni bil naklonjen, in me je smatral morda za tistega, ki je strica Klavdija opozoril na malo neredno življenje, toda jaz nisem bil, res nisem bil tisti. Seveda sem moral stricu prav dati, ki je bil nekaj nezadovoljen, toda storil sem vse, da ga potolažim in tudi pri vsakem prepiru sem pomirjeval, čeprav mi je gospod Evgen na zelo čuden način prepovedal, da bi se mešal v tuje zadeve. Toda kljub temu ga smatram za nezmožnega, da bi izvršil tak zločin. Čeprav govori navidezno vse zoper njega, zlasti stvari, ki sem jih jaz našel, je Evgen vendar nedolžen, to bi prisegel.«

»Želim to in tudi upam,« je državni pravdnik suho in kratko odgovoril. »In oni mladi mož, Evgenov prijatelj, kaj je s tem?«

Vprašujoče je pogledal Mirana.

»Tudi meni je ravnotako vse nejasno, kakor vsakemu drugemu. Imam pa prepričanje, da se je tu izvršila velika nezaslišana lopovščina, in če je kaj pravice v nebesih in na zemlji, mora priti resnica na dan,« je odgovoril Miran ter grozeče pogledal Mihelina, ki je ves žalosten s temnimi očali na očeh stal pri strani.

»In kje ste bili oni dan,« je vprašal državni pravdnik.

»Zanj lahko jaz pričam,« je zaklical okrožni glavar. »Gospod Miran Valenta je bil ono usodepolno jutro v moji hiši in je z mojimi damami igral godbo. Odšel je šele pozno popoldne.«

»Naročam Vam,« je rekel državni pravdnik Miranu, da ne greste iz mesta, »kajti Vaše pričevanje postane lahko važno v nadaljnjem razvoju preiskave. Če le še poskušate oditi, Vas moram zapreti.«

(Dalje prihodnjik.)

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar, državni poslanec.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 20. junija 1914.

Dunaj: 13, 58, 79, 38, 78.

Dvignjene v sredo, dne 24. junija 1914.

Brno: 42, 84, 66, 62, 41.

Gradec: 2, 11, 40, 27, 55.

Sifilitiki!

Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitem ozdravljenju **brez** motenja poklica, **brez** ponovitve, **brez** živega srebra in drugih strupov, **brez** vbrizgavanja, **brez** škodljivih postranskih učinkov

razpošilja diskretno za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84**
(Lausitz). 94

Ženske pri motitvah (zastajanju krvi) ne jemljó kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Mojo prijetno zauživalno, preizkušeno zjamčeno neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštne prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske nepravilike izključene. 94

Aškerčevo poslednje delo:

Atila v Emoni.

Cena broširane knjige 1.40 K, vezane 2.40 K; po pošti 20 v več.

Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

PALMA

perot

pešca.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivga, dobrega, puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivga 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najtinejši prani puh 12 K. — Kdor vzame 5 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, s 2 sglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen s novim, sivim, jako sthnovitnim puhastim posteljinim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14, 16 K; sglavniki 3 K, 5 K 50 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 18—, K 14 70, K 17 80 in K 1—; sglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 5 20 in K 5 70; podpernica iz močnatega ritastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je samonjati, za neugajajoče se vrne denar. 63

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.

Bogate ilustrovane cenik zastoj in franko.

PETROVE KAPLJICE

Preizkušen in izvrsten lek proti akutnim in kroničnim boleznim želodca, črev, jeter, ledic in vranice. Petrove kapljice so sestavljene iz zeliščnih sokov, ki blagotvorno delujejo na prebavila. Vsakemu pomagajo proti slabi prebavi, bolečinam, kroničnemu kataru želodca in črev. Umirujejo živce in krepe ves organizem, **Petrove kapljice** so zakonito zavarovane in se razpošiljajo na vse strani sveta. Steklenica stane 50 vin., 12 stekl. 5 K, 24 stekl. 10 K.

Dobiva se v lekarni pri **sv. Petru**

FR. SULLER, Zagreb, Vlačka ulica št. 91

kakor tudi v vseh drugih lekarnah.

1659

Zn. sv. Petra.

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

PUŠKARNA „P. WERNIG“
BOROVLE - KOROŠKO

PISITE PO:

CENIK

1914

61

LOVSKE PUŠKE — STRELJIVO POPRAVILA

Moški in ženske, ki so pri

boleznih sečne cev

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natiska. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. J. Seemann, Sommerfeld 84
(Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, v izogib vsem carinskim nepravilikom. 94

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šteč. 2., lastna hiša.

Obrečuje vlogé na knjižloé s $4\frac{1}{2}\%$ v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svojo polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 1.000.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsa tuja denar. Promet na leto 86x 1400 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica l. o. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro prebavljajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravna po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2—3 krat na mesec **Mastina**. Mastin je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo. Živina ne živi samo od tega kar požre, ampak od tega kako da prežveči. — Mastin je bil s prvimi kolajnami odlivan in ga porablja milijoni previdnih kmetovalcev. Iđi k svojemu trgovcu in kupi zavoje **Mastina** za 60 vin., 10 zapovedi pa zahtevaj zastoj, tudi če ne želiš Mastina, ali pa piši ti ali tvoj trgovec tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani, zraven rotovža**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev Mastina za 4 K poštne prosto.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd.), mi bodo po prečitaniu mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Fellerjev blagodišeči rastlinski esenčni fluid z oblastveno varovano besedno znamko

osvežujoče, poživljajoče, živce in mišice krepeče, bolečine tolažeče sredstvo je pristno samo v steklenicah z gori vpodobljeno varstveno znamko. Na tej sliki ne kažemo steklenice, da bi delali nepotrebno rekamo, nego, da varujemo naše bralce pred zamenjanjem z ničvrednimi ponaredbami.

Tako pogosto kakor Fellerjev fluid z znamko „Elza Fluid“ ponarejajo tudi preizkušeno, prebavo pospešujoče želodčno sredstvo „Fellerjeve odvajalne rabarske kroglice“ z oblastveno varovano besedno znamko

„Elza kroglice“.

Ker smo se sami prepričali o dobrodejnih lasnostih obeh preparatov in jih večkrat čuli hvaliti od mnogih bralcev in zdravnikov, svetujemo, da se ponaredb varujete tako, da oboje naročite naravnost pri lekarnarju **E. V. Feller v Stubi, Elza trg št. 318 (Hrvaško)**. Fellerjev fluid v 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenicah franko 5 kron. Fellerjeve kroglice 6 škatlic franko 4 krone.

Ustanovljena 1881.

Račun: Pri avstr. pošt. hr. št. 828.406.
Pri ogr. pošt. hran. št. 19.864.

Telefon šte. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

R. Z. Z. N. Z.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po 4 ³/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodi jo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Frano Jaro, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19.000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.